

פרשת בהר

חידושי תורה כהקרבת קרבן

בפרקי אבות הנקראים בשבתות אלו שבין פסח לעצרת (פ"ד מ"ה) אמרו: אל תעשם עטרה להתגדל בהם. ולמעלה בפרק א (משנה יג) אמרו: נגד שמא אבד שמא. וכתב ע"ז הגאון חתם סופר בתשובותיו (חא"ח רס"י רח): כל המחבר ספר ומתערב במחשבתו לגדל שמו רבצה בו האלה האמורה במילי דאבות (פ"א מי"ג) נגד שמא אבד שמא"ע"ש.

ועל פי דבריו אפשר לבאר מאמר חז"ל, אודות מעלת כתיבת חידושי תורה.

דהנה ידוע ומפורסם אשר כתב גאון עוזנו מרן החיד"א בספרו ברית עולם על ספר חסידים (סימן תקל). ואלו דברות קדשו: "בהקדמת ספר החשוב לב אריה כתב בשם רז"ל בזמן שבית המקדש קיים כשאדם מקריב קרבן מתכפר לו, וכשאדם כותב בספר מה שלומד איזה חידוש, הכתיבה זו היא עולה לו במקום קרבן, ובזה פירש הרב הנז' (תהלים מ) זבח ומנחה לא חפצת וגו' עולה וחטאה לא שאלת אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי, שיעלה במקום קרבן". ע"כ. וע"ש בשומר הברית מה שפירש החיד"א עצמו בזה.

ובאמת שיש לדעת ולהבין בעזרת ה' על מה ולמה מעלה הקב"ה עליו כאילו "הקריב קרבן", ובדרך חידוד י"ל דזה מחמת הענוה שבו. ויתבאר על פי דברי החתם סופר הנזכרים. כי לפי דברי קדשו מי שמחבר ספר מוכרח להיות עם ענוה, כדי שלא יהא בכלל הקללה הנזכרת. והלא אמרו חז"ל (סוטה ה): אמר ריב"ל בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה, שבשעה שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו וכו', אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם. אשר על כן נחשב לכותב חידושים בספר כאילו הקריב קרבן כפרה. כי בספר ניכר הענוה.

אך יש לפרש באופן אחר בס"ד, כי הנה לימוד התורה עולה במקום קרבן, וכמ"ש (מנחות קי.) כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה וכו'. והנה הן אמת שהלימוד בפה חשיב כחו כקרבן אך כששתף גם את "ידיו" הרי פועל כפועל הקרבן הנעשה בידיים וזהו השלימות, וכמ"ש מהרש"א (ב"ב י.). "כי עיקר הלימוד ושנעשה בו רושם הוא הלימוד הבא מכתבת יד אשר על כן נקראו החכמים סופרים" ע"ש. ובזה פירש (שם) מאמרם אשרי מי שבא לכאן ותלמודו "בידו" [מיהו לכאורה סתראי נינהו דברותיו ממה שכתב הוא גופיה בברכות (יז.) ד"ה לברך. ע"ש]. ולכן הוי כקרבן.

והנה מתנאי הקרבן הוא ה"תשובה" דאל"כ זבח רשעים תועבה (ע' ברכות כג.) ונדע כי תיקון המחשבה הוא ע"י חידושי תורה כי מייגע עתה מוחו בקדושה להוליד חידושים ותהא לו תשובת המשקל הרי דהיגיעה הוא ה"תשובה" ואח"כ "הקרבן", היינו הכתיבה וא"כ דומה החידוש והכתיבה לתשובה ולקרבן. ה' יעזרנו ויזכנו לעשות רצונו כרצונו. אכ"ר.

מקור: הרב אלעזר זאב רז שליט"א